

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4 Kokous 1/2019

Pöytäkirja

Aika 28.8.2019, klo 12:30–14:30
Paikka Helsinki, Meritullinkatu 8, kokoushuone Meritulli
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) läsnä olleet tummennetulla

Olli Ruoho, puheenjohtaja, Eläinten terveys ETT ry
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy, etäosallistuja

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(**Marjukka Manninen**, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(**Jonas Laxåback**, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Tarja Koskela, Itä-Suomen yliopisto
Annika Lonkila, Itä-Suomen yliopisto

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Anna Valros, Helsingin yliopisto
(Jarmo Valaja, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto
(**Jari Kärkkäinen**, Turun yliopisto)

Taina Mikkonen, Ruokavirasto
(Jaana Mikkola, Ruokavirasto)

Taina Kingelin, Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto
Sofia Väärikkälä, Lounais-Suomen Aluehallintovirasto

Heidi Kivekäs, Animalia ry
(**Veikka Lahtinen**, Animalia ry)

Kati White, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(**Maria Lindqvist**, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(**Essi Wallenius**, Armenta Benessi), etäosallistuja

Tuomas Herva, A-tuottajat
(**Anne Ollila**, Paliskuntain yhdistys)

Matti Kalervo, Kesko Oyj
(Sari Ristaniemi, SOK)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Susanna Ahlström, pysyvä asiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus

Kutsuttuina

Nanni Olsson, maa- ja metsätalousministeriö
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus, etäosallistuja

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:33.

2. Kokouksen järjestäytyminen, jäsenten ja varajäsenten esittäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli mukana 14 edustajaa, 9 varaedustajaa ja 2 henkilöä kutsuttuina. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä neuvottelukunnan nimelistassa. Pidettiin esittäytymiskierros.

3. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä, *Susanna Ahlström*

Eläinten hyvinvointilakiluonnos tulee uudestaan lausuntokierrokselle, koska sitä ei ehditty edellisen hallituksen ja eduskunnan kaudella hyväksyä. Ajankohdasta ei vielä ollut tietoa, mutta pidettiin aikaisena, jos laki on keväällä eduskunnan käsittelyssä. Ilman maakuntauudistusta on vaikeaa päättää uuteen lakiin tulevan eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä. Maakuntauudistusta työstää selvitysmies, kuultiin. On myös mahdollista, että lakiluonnokseen tulee muutoksia edelliseen verrattuna. Esimerkiksi edellisen eduskunnan käsittelyssä otettiin esiin seura- ja harrastuseläimiin liittyvät eläinten nettikaupan säätely ja eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus jalostuksen aiheuttamista hyvinvointihaitoista.

Suomella on tänä syksynä puoli vuotta kestävä EU puheenjohtajuuskausi ja tuona aikana pidetään kaikkiaan neljä eurooppalaisten eläinlääkintöpäälliköiden kokousta. Tarkoitus on keskustella kokouksissa eläinten hyvinvoinnista. Ensimmäisessä kokouksessa alustettiin eläinten hyvinvoinnista ja Suomi lähetti eläinlääkintöpäälliköille kyselyn. Kyselyn ja kokousten pohjalta valmistellaan neuvoston päätelmiä eläinten hyvinvoinnista. Tarkoituksena on viestiä uudelle komissiolle ajankohtaisista toimista eläinten hyvinvoinnin alueella. Uutta eläinten hyvinvointilainsäädäntöä on toivottu ja eläinkuljetukset ovat myös olleet esillä, kuten myös kuumen kesän johdosta kuumuuden eläimissä aiheuttama rasitus.

Hallitusneuvotteluissa eläinten hyvinvointi oli poikkeuksellisen paljon esillä ja [hallitusohjelmaan](#) kohtaan 9 kirjattiin oma kappaleensa eläinten hyvinvoinnista. Hallitusohjelmaan kirjattiin, että eläinten hyvinvointilakia täydennetään siten, että lain perusteluissa tunnistetaan eläinten itseisarvo ja mahdollistetaan eläinten lajityypillinen käyttäytyminen. Muita kirjauksia eläinten hyvinvoinnista olivat esimerkiksi asiantuntijaryhmän perustaminen selvittämään porsitushäkeistä luopumisen tukemista, uusien parsinavetoiden rakentamisesta luopuminen, riittävän kivunlievityksen takaaminen kivuliaissa toimenpiteissä, eläinten hyvinvointia parantavien investointien tukijärjestelmän kehittäminen, antibioottiveron käyttöönoton selvittäminen, eläinten hyvinvointilainsäädännön valvonnan parantaminen, teurastamoiden videovalvonnan tehostaminen ja eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen Seinäjoelle.

Ruotsissa on valmistunut selvitys eläinten kytkettynä pitämisen kiellon kustannuksista. Sihteeri lähettää selvityksen tiedoksi neuvottelukuntalaisille.

Belgialaisen Flanderin osavaltion tainnuttamatta teurastuksen kiello on haastettu paikallisten muslimi ja juutalaisyhteisöjen toimesta. Asiaan haetaan EU tuomioistuimelta ennakkoratkaisupyyntöä. EU:n lopetusasetus sallii eläinten tainnuttamatta teurastuksen uskonnollisista syistä, mutta asetuksen 26 artikla mahdollistaa tiukemman kansallisen säätelyn eläinten hyvinvointisyistä. Ruotsissa tainnuttamatta teurastus oli kansallisella säädöksellä kielletty jo ennen lopetusasetuksen (1099/2009) voimaantuloa. Asia koskee myös Suomea, koska uudella eläinten hyvinvointilailla on tarkoitus jatkossa kieltää kaikenlainen tainnuttamatta teurastus.

Kuultiin, että lampaiden suojelun asetus on tulossa syksyn aikana lausunnonle. Tarkoituksena on muuttaa uuhien pyöreän ruokkijan tilavaatimusta.

Kysyttiin turkiseläinasetuksen uudistuksen aikataulua. Kuultiin, että tarkoituksena on edetä asetusuudistuksessa EU puheenjohtajuuskiireiden jälkeen. Kysyttiin, onko eläinten hyvinvointilakiuudistuksessa tarkoitus pitäytyä sallittujen eläinten lajilistassa. Kuultiin, että positiivilista aiotaan pitää laissa. Listalle on toivottu uudeksi sallituksi lajiksi vesipuhvelia.

Miten porsitushäkeistä luopumista pohtiva asiantuntijaryhmä toteutetaan, kysyttiin? Vastattiin, että tästä ei ole vielä tietoa, mutta porsitushäkin käytön kieltä ei tällä tietoa ole tulossa eläinten hyvinvointilakiin. Kuultiin, että osa porsastuottajista rakentaa jo vapaaporsitusjärjestelmiä, joten vapaaporsitusta pohtivalla ryhmällä olisi jo kiireellisesti töitä. Olisi hyvä, jos porsastuottajille olisi ennen rakentamista ohjeita ja neuvoja toimivista vapaaporsitusjärjestelmistä.

4. Edellisen neuvottelukunnan terveiset ja toiveet

Asetuksen 330/2009 mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) seurata ja arvioida tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehitystä ja tehdä ehdotuksia hyvinvoinnin pitkäjänteiseksi kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja merkittävistä tuotantoeläinten hyvinvointia koskevista hankkeista ja esityksistä;
- 2) tukea ja edistää viranomaisten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi;
- 3) edistää tuotantoeläinten hyvinvoinnin merkitystä ja arvostusta yhteiskunnassa; sekä
- 4) suorittaa muut neuvottelukunnan toimialaan kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät.

Edellisen tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan terveiset ja toiveet neuvottelukunnan työlle edellisen neuvottelukunnan viimeisestä pöytäkirjasta (25.4.2019) ja toimintakertomuksesta:

- Tuotantoeläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden taulukon tietojen päivittäminen ja mahdollinen uusien lajien lisääminen
- Eurooppa-tason eläinten hyvinvoinnin kuluttajamerkintä
- Eläinten hyvinvoinnin systeemitason tarkastelu niin, että eri osat, kuten tuet, markkinat, tiedonvälitys ja kannustemekanismi, toimisivat paremmin yhteen
- Digitalisaation mahdollisuudet edistää eläinten hyvinvointia ja keskustelu uusien digitaalisten työkalujen hyödyistä ja haitoista
- Eläinten hyvinvoinnin etävalvonnan kehittäminen, mukaan lukien satelliittivalvonta
- Uudet motivoivat tavat tukea ja kannustaa tuottajia eläinten hyvinvoinnin edistämisessä
- Eläinten hyvinvointia koskevien asetusten uudistamistarpeet, asetusten uudistamistarpeiden laittaminen tärkeysjärjestykseen ja mielipiteet asetusuudistusten asiasisällöiksi
- Asiantuntijoiden kuuleminen tuotantotarkoituksiin kasvatettavien kaniin hyvinvoinnista
- Porsaiden kastointi ja siitä luopuminen

”Lisäksi toivottiin tulevan neuvottelukunnan toimivan suunnannäyttäjänä ja käsittelevän edelleen niitä eläinten hyvinvointilain luonnoksen asioita, jotka aiheuttavat keskustelua, kuten parsinavetat ja porsitushäkit. Tulevan neuvottelukunnan kannattaa näissä asioissa päivittää säännöllisesti tiedot uusista tutkimuksista, todettiin. Lakiluonnos eläinten hyvinvoinnista voi tulla uudelleen lausuntokierrokselle ja myös valiokuntakuulemisia voi sen suhteen tulla ja näihin kannattaa myös tulevan neuvottelukunnan varautua. Toivottiin myös, että kauppa nähdään neuvottelukunnassa jatkossakin tärkeänä osapuolena keskusteltaessa eläinten hyvinvoinnista ja tuotelaadusta, koska kuluttajat ovat kiinnostuneita eläinten hyvinvoinnista. Kauppa toimii kuluttajarajapinnassa ja sillä on merkittävä rooli tuotantoketjun läpinäkyvyyden ja tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvän laadun varmistajana ja sitä kautta eläinten hyvinvoinnin edistäjänä.”

5. Toiveet käsiteltävistä asioista neuvottelukunnan toimintakaudelle

Jäsenet esittivät seuraavia toiveita neuvottelukunnan työlle:

- Tuotantoeläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden listan päivittäminen ja uusien lajien lisääminen
- Yleisen eläinsuojelun kehityksen seuraaminen
- Moniääninen keskustelu eläinten hyvinvoinnista
- Yhteiskunnallisen keskustelun lisääminen tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja keskusteluun osallistuminen
- Turkiseläinten hyvinvointi ja kannanotto turkistarhauksesta
- Kalojen käsittely, erityisesti hiilidioksiditainnutus
- Tutkimustietoon perustuva kannanotto kalojen kivuntunnosta ja lopetusmenetelmistä
- Kannanotto tuotantokalojen hyvinvoinnista ja hyvinvoinnin kehittämisestä kalantuotannossa
- Eläinten hyvinvoinnin edistäminen eläinten pitoa ja hoitoa edistämällä
- Tulevien eläinlajikohtaisten hyvinvointiasetusten sisällöt
- Emakoiden häkit ja tuotantoeläinten häkkikasvatus yleisesti
- Hallitusohjelman kirjaukset sikataloudesta
- Karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen
- Eläintenpitokielto ja rangaistukset, neuvottelukunnan jäsen Tarja Koskela asiantuntijana
- Kannanotto eläintenpitokielloista
- Suomalaiset teuraseläinten tainnutuskäytännöt
- Uskonnollisista syistä tapahtuva teurastus, tainnutustavan vaikutus eläimeen ja lihan laatuun, Suomen käytännöt, uskonnollisten yhteisöjen vaatimukset
- Eläinsuojeluvälvön toteutuminen käytännössä ja seuraamukset laiminlyönneistä
- EU tason ja kansallisen tason eläinten hyvinvoinnin kuluttajamerkintä
- Realistinen ja hyvin priorisoitu neuvottelukunnan työlista

6. Kokouskäytännöt

Neuvottelukunta kokoontuu viisi kertaa vuodessa ja syksyllä 2019 pidetään vielä yksi kokous. Ennen seuraavaa kokousta sovitaan vuoden 2020 kokouspäivät. Seuraavan kokouksen asialistasta sovitaan viimeistään edellisessä kokouksessa.

MMM maksaa vain yhden edustajan matkat kokoukseen. Kaikki saavat osallistua kokoukseen, mutta vain yhden henkilön (varsinaisen edustajan tai tämän ollessa estynyt varaedustajan) matkat korvataan ministeriön puolesta.

Ministeriön toive on saada tietää 5 päivää etukäteen, montako kokousedustajaa on tulossa paikalle, jotta välttyttäisiin kokoustarjoilujen ruokahävikiltä. Jäsen voi ilmoittaa sihteerialle, mikäli ei osallistu kokoukseen paikan päällä.

Toivottiin, että kokoukseen tulevalta asiantuntijalta saataisiin ennakolta materiaalia alustukseen liittyen.

7. Sisäinen ja ulkoinen viestintä

Toivottiin, että neuvottelukunnan kokouksissa kuuluvat jäsenten erilaiset, moniääniset mielipiteet.

Esitettiin toiveita neuvottelukunnan pöytäkirjojen laadusta. Osa toivoi, että jatkettaisiin aiempien neuvottelukuntien tapaan keskustelupöytäkirjalla, osa ei pitänyt keskustelupöytäkirjaa hyvänä. Pöytäkirja toivottiin muotoiltavan niin, että se tukisi neuvottelukunnan mandaattia ja kirjaukset toimitettiin ministeriölle ehdotuksina. Toivottiin kirjattavan enemmän niitä asioita, joihin voisi puuttua.

Mikäli neuvottelukunta tekee yksimielisen kannanoton, jäsenet voivat levittää kannanottoa omilla kanavillaan.

Edellisen neuvottelukunnan aloittamaa suljettua Facebook ryhmää jatketaan. Sihteeri lähettää uusille jäsenille ja varajäsenille kutsut.

Blogikirjoitukset Eläinten hyvinvointikeskuksen sivuilla neuvottelukunnan kokousten substanssista hyväksyttiin, mutta todettiin, että neuvottelukunnan pitää saada etukäteen tietää, että kokouksen aiheesta on tulossa blogikirjoitus.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Seuraavien kokousten ajankohdat ja seuraavan kokouksen asialista

Seuraava kokous pidetään Helsingissä tiistaina 12.11.2019 klo 12:30–14:30 osoitteessa Meritullinkatu 10, kokoushuone Kalevala. Sihteeri lähettää kokouksesta sähköisen kalenterikutsun. Ensi vuoden kokousajat sovitaan ennen marraskuun kokousta.

Asialistalla seuraavassa kokouksessa on neuvottelukunnan toimintasuunnitelma, työjärjestys ja käsiteltävien asioiden priorisointi. Sihteeri kokoaa tässä kokouksessa esille nousseet toiveet sekä kokousten väliajalla neuvottelukuntalaisten esille tuomat ja tärkeinä pitämät asiat. Edellisen neuvottelukunnan (2016–2019) pöytäkirjat löytyvät seuraavan linkin takaa <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM015:00/2016> ja tätä edellisten neuvottelukuntien tuotokset seuraavan linkin takaa <https://mmm.fi/tuotantoelainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:23.

Helsingissä 23.1.2020

Olli Ruoho
Puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4 Kokous 1/2019

Esityslista

Aika 28.8.2019, klo 12:30–14:30
Paikka Helsinki, Meritullinkatu 8, 1. krs, kokoushuone Meritulli
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen, jäsenten ja varajäsenten esittäytyminen
3. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä, *Susanna Ahlström*
4. Edellisen neuvottelukunnan terveiset ja toiveet
5. Toiveet käsiteltävistä asioista neuvottelukunnan toimintakaudelle
6. Kokouskäytännöt
7. Sisäinen ja ulkoinen viestintä
8. Muut asiat
9. Seuraavien kokousten ajankohdat ja seuraavan kokouksen asialista
10. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- Edellisen neuvottelukunnan viimeisen kokouksen 25.4.2019 pöytäkirja

Linkkejä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta Valtioneuvoston hankerekisterissä
<http://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=MMM015:00/2016>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
HE 154/2018 <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatokset?decisionId=0900908f805da0ad>

Matkalaskupohja <http://mmm.fi/yhteystiedot>

Blogijutut kokouksista Eläinten hyvinvointikeskuksen www.elaintieto.fi sivustolla

Tervetuloa kokoukseen!